

Neden Turizm Eğitimi? Lisans Düzeyinde Turizm Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma (Why Tourism Education? A Research on Undergraduate Tourism Students)**

*Yasin KELEŞ^a

^a Ondokuz Mayıs University, Faculty of Tourism, Samsun/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:
02.11.2018

Kabul Tarihi: 04.12.2018

Anahtar Kelimeler

Turizm

Eğitim

Tuizm eğitimi

Öz

Turizmin 1950’li yıllardan itibaren hızla artan ekonomik getirisi, ülkelerin turizme verdiği önemi giderek arttırmıştır. Türkiye’de Turizm Stratejisi (2023) ile birlikte her yönüyle dikkate alınmaya çalışılan turizmde, lisans düzeyinde turizm eğitiminde de değişiklikler yaşanmıştır. Özellikle 2010 yılından itibaren turizm fakültelerinin sayıları ve öğrenci kontenjanları da gitgide artmıştır. Bu durum turizm alanında eğitilmiş bireylerin yetişmesi açısından nicelik olarak olumlu görünse de bazı sorunları da doğurmaya başlamıştır. Kontenjanların hızla artması, istemeden yapılan tercihleri de beraberinde getirmekte, bu tercihler öğrencilerin gerek eğitim sürecinde gerekse sektörde devam etmeye yönelik tutumlarında bir dizi sorun oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm ile ilgili bölümleri tercih sebeplerinin ve turizm sektöründe çalışmaya yönelik bakış açılarının belirlenmesidir. Bu doğrultuda farklı bölgelerdeki 8 üniversitede öğrenim gören 828 öğrenciye anket uygulanmıştır. Söz konusu ankette üniversite tercihleri sırasında turizm ile ilgili bölümleri hangi gerekçelerle tercih ettikleri, tercihlerinden memnuniyetleri ve turizm alanında kariyerlerini sürdürme istekleri değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük bir bölümünün başka bölüm kazanamamaktan dolayı turizm ile ilgili bölümleri tercih ettikleri, son sınıfa yaklaştıkça turizm sektöründe çalışma isteklerinin azaldığı ve bu hususlardaki en problemli bölümün ise turizm işletmeciliği/konaklama işletmeciliği bölümünün olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Keywords

Tourism

Education

Tourism education

Abstract

The increasing economic return of tourism since the 1950s has increased the importance of tourism for the countries. In the tourism which is tried to be taken into account in all aspects with the Tourism Strategy of Turkey (2023), has also experienced changes in the education level at the undergraduate level. The number of tourism faculties and student quota has also increased especially since 2010. Although this situation appears to be positive in terms of educating educated individuals in the field of tourism, it also started to cause some problems. The rapid increase in quotas brings with them undesirable preferences, and these preferences constitute a series of problems in the attitudes of the students both in the process of education and in the tourism sector. The aim of this study is to determine the reasons of preferences of tourism departments of the students who have received tourism education at the undergraduate level and their perspectives for working in the tourism sector. In this respect, the survey technique was used on 828 students in 8 different universities at different regions. In this survey, the preferences of the tourism departments on the basis of their preferences, their satisfaction with their preferences and their willingness to pursue careers in tourism were evaluated. As a result of the study, it was concluded that the majority of the students preferred tourism departments because of not being able to gain other departments; as the students approached the last class, it was found that the desire to work in the tourism sector decreased and the most problematic part in these subjects was the tourism management / hospitality management department.

* Sorumlu Yazar.

E-posta: yasin.keles@omu.edu.tr (Y. Keleş)

**Bu çalışma, 18. Ulusal Turizm Kongresinde sunulan bildiri gözden geçirilerek ve genişletilerek hazırlanmıştır.

Makale Künyesi: Keleş, Y. (2018). Neden Turizm Eğitimi? Lisans Düzeyinde Turizm Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(4), 219-236.

DOI: 10.21325/jotags.2018.306

GİRİŞ

İnsana hizmet verilen turizm sektöründe tüketicilerin en büyük beklentilerinden biri nitelikli hizmet alabilmektir. Nitelikli hizmetin temelinde yatan en önemli gereklilik ise iyi eğitilmiş insan kaynağı oluşturmaktır. Türkiye’de Reşit Saffet Atabinen’in gayretleri (Altıntaş ve Şahin, 2007) ile başlayan turizm alanında eğitim, 1950’li yıllarda kamu kurumlarının ortaklaşa düzenlediği kurslarla gelişmeye başlamış (Olalı, 1963), daha sonra ortaöğretim düzeyinde turizm eğitiminin başlaması ile devam etmiştir. Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulunun kurulması ile birlikte ortaöğretim düzeyinde öğretmen yetiştirilmeye başlanmış ve turizm eğitimi üniversite düzeyine gelmiştir. İlerleyen dönemlerde lisans düzeyinde turizm eğitimi temel olarak Ticaret ve Turizm Eğitim Fakülteleri ile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik yüksekokullarında örgütlenmiştir.

Dünyanın en büyük gelişme gösteren sektörlerinden biri olan turizmin ekonomik etkilerinden faydalanma eğilimi, turizmde eğitime önem verilmesini de beraberinde getirmiş ve ülke politikalarına da yansımıştır. Türkiye’de turizmin geleceği için uzun dönemli politika belgesi niteliği taşıyan 2023 Türkiye Turizm Stratejisi’nde turizm eğitime vurgu yapılması, ilerleyen dönemlerde özellikle lisans düzeyinde turizm eğitiminin yeniden şekillenmesini de gündeme getirmiştir. 2009 yılından itibaren mesleki ve teknik öğretmen -meslek lisesi öğretmeni- yetiştiren fakültelerin kapatılması ile birlikte, turizm meslek öğretmeni yetiştiren Ticaret ve Turizm Eğitim Fakülteleri de kapanmıştır. Bu süreç Turizm Fakültelerinin açılmasını da beraberinde getirmiştir. Turizm Fakültelerinin örgütlenmesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakülteleri ile Turizm ve Otelcilik Yüksekokullarının dönüşümünün yanında, yeni açılan fakülteler ile gerçekleşmiştir. 2018 yılı itibarıyla lisans düzeyinde turizm eğitimi veren ve öğrenci kabul eden yükseköğretim kurumları incelendiğinde 40 adet Turizm Fakültesi ile 14 adet Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu bulunmaktadır. Bunun yanında 7 adet Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda ve 5 tane de diğer fakültelerde (İİBF, İktisat, İşletme) olmak üzere 12 adet turizm işletmeciliği bölümü yer almaktadır. Öğrenci kabul eden okulların coğrafi dağılımı incelendiğinde ise 45 şehirde lisans düzeyinde turizm eğitimi verilmektedir.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının farklı şehirlere yayılması, turizm sektörüne eğitilmiş bireylerin yetişmesi açısından olumlu algılansa da özellikle fakültelerle birlikte başlayan plansız ve hızlı artış süreci birçok açıdan önemli sorunları da beraberinde getirmiştir. Yeni kurulan fakültelerin, alanında yeterli sayıda öğretim üyesi istihdam etmesi zorlaşmış; bu yüzden öğrenci alınamamış, bazı fakültelerde ise uzmanlık alanı turizm olmayan öğretim üyeleri istihdam edilmiş (Gülcan, Özekici ve Eren, 2017) ve sorunlar giderek turizm eğitiminin niteliğine yansımaya başlamıştır. Bununla birlikte lisans düzeyinde turizm eğitimi kontenjanları her geçen yıl artmış (Keleş, Gültekin, ve Pelit, 2017) ve özellikle 2017 yılından itibaren kontenjan doluluk oranlarında turizm işletmeciliği bölümleri başta olmak üzere düşüş başlamıştır. Aynı zamanda turizm ile ilgili bölümlere yerleşen öğrencilerin üniversite sınavlarındaki netleri incelendiğinde (Keleş, 2018; YÖK Atlas, 2018) önemli ölçüde düşüş görülmektedir. Bireylerin üniversite tercihlerinde kariyer yaşamına yönelik de tercihte bulunduklarını kabul etmek gerekir. Ancak bu hususun turizm alanını seçen öğrenciler için ne kadar geçerli olduğu tartışmalı hale gelmiştir. Bu açıdan turizm ile ilgili bölümlere yerleşen öğrencilerin tercih sebepleri, turizm sektörüne yönelik motivasyonları ve kariyerlerine bakış açılarını sorgulamak gerekir. Bu araştırmada lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin

turizm ile ilgili bölümleri tercihlerine ilişkin yaklaşımları ile turizm sektöründe çalışma eğilimleri belirlenmiş olup mevcut duruma yönelik çözüm önerileri üretilmeye çalışılmıştır.

TURİZM EĞİTİMİNDE SÜREGELEN SORUNLAR

Turizm eğitimi ve turizm öğrencilerine yönelik yapılan araştırmalarda ortaya çıkan en temel sorun, turizm eğitimi alan öğrencilerin başka alanlara yönelmesi noktasındadır. Bu sorunu tetikleyen veya öğrencileri turizm mesleğinden uzaklaştıran sorunlar şu şekilde ifade edilebilir (Aksu ve Köksal, 2005; Güzel, 2006; Jiang ve Tribe, 2009, Kokko ve Guerrier, 1994; Kozak, 2009; Kozak ve Kızılırmak, 2001; Kuşluyan ve Kuşluyan, 2000; Pelit, Demirdağ, Gökçe ve Kılıç, 2016; Pelit ve Güçer, 2006; Roney ve Öztin, 2007; Tüylüoğlu, 2003; Üngüren, 2007, Üngüren ve Ehtiyar, 2008; Üzümcü vd., 2015):

- Turizm sektörünün mevsimsel özelliğinden dolayı istihdam sorunu,
- Düşük ücret ve çalışma koşulları,
- Mesleğin sosyal statüsünün düşük algılanması,
- İş tanımlarının ve meslek standartlarının bulunmaması, yasal düzenleme eksikliği,
- Staj süresinde yaşanan olumsuzluklar,
- İstemediği bölüm tercihleri,

Turizmin kendine has sorunlarının üzerinde durulduğu çalışmaların yanında turizm eğitiminin niteliğine ilişkin çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin Kozak (2009) okullarda verilen eğitimin sektörün ihtiyaçlarını karşılamadığını belirtmektedir. Benzer şekilde bu fikri sektör temsilcileri de desteklemektedir. Ancak fakülte sayısına paralel olarak kontenjan artışları, okulda verilen eğitimin niteliğinden önce başka sorunları doğurmaktadır. Çünkü yıllardan beri süregelen sorunlardan biri de turizmde yüksek eğitimli personel çalıştırılmamasıdır (Walsh ve Taylor, 2002; Blomme vd., 2009). Bu sorunlar genel olarak öğrencilerin turizm sektöründe kariyere sıcak bakmamasına sebep olmaktadır.

Öğrencilerin lisans düzeyinde bölüm tercihleri ilgili alanda kariyer yapma konusunda ön kabul olarak değerlendirilmektedir (Öztürk ve Pelit, 2008). Söz konusu ön kabul gerçekleşmediği takdirde sorunu yalnızca turizm eğitimin niteliğinde veya çalışma koşullarında aramak yanlış olacaktır. Özellikle bölüm tercihlerinin bilinçli ve kişiliğe uygun (Keleş ve Çakır Keleş, 2017) yapılması, gerek öğrencilerin sektörde devam etmeleri gerekse turizm eğitimin niteliğinin artması açısından oldukça önemlidir.

İlgili araştırma sonuçlarından da anlaşıldığı gibi, öğrencileri turizm sektöründen uzaklaştıran sebepler uzun yıllardır süregelen ve çözüme kavuşmamıştır. Buna rağmen turizm fakültelerinin (Gülcan, Özekici ve Eren, 2017) bölümlerinin sayılarının ve kontenjanlarının artışı da sürmektedir. Bu husus lisans düzeyinde turizm eğitimi veren fakültelerin/bölümlerin kontenjanlarının belirlenmesinde dikkate alınan değişkenlerin hatalı olduğuna işaret etmektedir. Mevcut sorunlar çözülmeksizin turizm fakültelerinin sayısının artması ile birlikte ortaya çıkan kontenjan sorunu ise başka sorunları da beraberinde getirecektir. Kontenjanlar arttıkça özellikle turizm işletmeciliği bölümünün puanları her geçen yıl düşmekte (Keleş, Gültekin, ve Pelit, 2017) ve yalnızca üniversiteye yerleşme amacı olan/hiçbir yere yerleşemeyen öğrencilerin son çaresi olarak tercih edildiği gözlenmektedir. Bu durum ise lisans düzeyinde

turizm eğitiminin saygınlığına da zarar vermektedir. Turizm eğitimin sorunlarına çözüm üretebilmek, severek ve isteyerek bölümlere gelen öğrencilere de bağlıdır. Bu husus dikkate alınmazsa ilerleyen dönemlerde sorunlar daha büyük boyutlara ulaşacaktır. Bu araştırmanın amacı lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin bölümlerini tercih gerekçelerini ve turizm sektöründe çalışmaya yönelik bakış açılarını belirleyebilmektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

- Öğrenciler turizm ile ilgili bölümleri neden tercih etmiştir?
- Öğrenciler tekrar üniversite tercihi yapsalar turizm bölümünü tercih etme eğilimi nedir?
- Öğrenciler tercihlerinden pişman mıdır?
- Öğrenciler mezuniyetleri sonrası turizm sektöründe çalışmak istemekte midir?
- Öğrencilerin demografik özellikleri ile tercihlerinden pişmanlıkları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin demografik özellikleri ile tekrar sınava girilse yeniden turizm ile ilgili bölümleri tercih etme istekleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin demografik özellikleri ile turizm sektöründe çalışma eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırma sonucunda ilgili taraflara gerek sorunun tespiti gerekse çözüm için başlangıç yapılması açısından öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma, nicel bir araştırma olup betimsel nitelik taşımaktadır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak zaman, maliyet ve kontrol güçlüklerinden dolayı mümkün olmadığından örneklem alma yoluna gidilmiştir. Bu doğrultuda Türkiye’de farklı bölgelerden 8 üniversite (Afyon Kocatepe, Gazi, Giresun, Gümüşhane, İstanbul, Karabük, Ondokuz Mayıs ve Pamukkale) uygun/kazara örnekleme yöntemi ile seçilmiş olup toplamda 828 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Anket, öğrencilerin demografik özelliklerini betimleyici sorular (cinsiyet, sınıf, bölüm, aile gelir durumu ve mezun olunan lise türü) ve bölümünü tercih etme sebeplerini, kaçınıcı tercihleri olduklarını, tercihlerini tekrar etme ve pişmanlık durumlarını, sektörde çalışma isteklerini betimlemeye yönelik açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Veriler istatistik paket programı aracılığı ile yüzde, frekans, aritmetik ortalama hesaplamaları ile betimlenmiş ve Ki Kare testi ile ilişkiler tespit edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde anket uygulanan öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımlarına, turizm eğitimi tercihlerine ve sektörde çalışmaya yönelik görüşlerine; görüşlerinin ise demografik özellikleri ile ilişkilerine yer verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları

	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	417	50,4
	Erkek	411	49,6
Aile gelir durumu	1000 TL ve altı	208	25,1
	1001 TL – 2000 TL arası	324	39,1
	2001 TL – 3000 TL arası	180	21,7
	3001 TL ve üzeri	116	14,0
Mezun olunan lise türü	Genel lise	475	57,4
	Turizm Lisesi	179	21,6
	Meslek Lisesi	174	21,0
Bölüm	Turizm İşletmeciliği/Otelcilik	644	77,8
	Seyahat İşlt/Turizm Rehberliği	111	13,4
	Yiyecek İçecek İşlt. /Gastronomi	73	8,8
Sınıf	Birinci	313	37,8
	İkinci	212	25,6
	Üçüncü	155	18,7
	Dördüncü	148	17,9
Bölümlerini tercih sırası	1.-5. tercih arası	505	61,0
	6. ve 10. tercih arası	139	16,8
	11. ve 20. tercih arası	129	15,6
	21. ve 30. tercih arası	55	6,6

Tablo 1’de de görüldüğü gibi katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı birbirine yakındır. Ankete cevap veren öğrencilerin %86’sının aile gelir toplamı 3000 TL’nin altındadır. Turizm öğrencilerinin yarısından fazlasının (%57,4) genel lise mezunundan oluştuğu, turizm lisesi mezunları ile meslek lisesi mezunlarının oranının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu Turizm İşletmeciliği/Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik/Konaklama İşletmeciliği bölümleri (%77,8) öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin arasında rekreasyon yönetimi bölümü öğrencilerinin sayısının çok düşük olması (21) dolayısıyla Turizm İşletmeciliği/Otelcilik bölümü öğrencilerine dahil edilmiştir.

Araştırmaya katılanların öğrenim gördükleri sınıflara göre dağılımı incelendiğinde, ilk sınıftan son sınıfa kadar azalış görülmektedir. Öğrencilerin turizm ile ilgili bölümleri tercih sıraları incelendiğinde, %61’inin ilk 5 tercihi arasında olduğu göze çarpmaktadır. Bunu sırasıyla %16,8 ile 6.-10. tercih arası, %15,6 ile 11.-20. tercih arası ve %6,6 ile 21 ve sonrası tercihleri oluşturmaktadır. Genel olarak bakıldığında öğrencilerin neredeyse %40’ının ilk beş tercihleri arasında turizm ile ilgili bölümlerin yer almadığını söylemek mümkündür.

Tablo 2’de katılımcıların turizm ile ilgili bölümleri tercihlerine ve sektörde çalışmaya ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Turizm ile İlgili Bölümlere İlişkin Yaklaşımları

	Gruplar	f	%
Bölümünü tercih gerekçesi	Turizm eğitimi almak	179	21,6
	Sektörde çalışmak	212	25,6
	Başka bölüm kazanamamak	341	41,2
	Yakın çevrenin isteğinden dolayı	44	5,3
	Diğer	52	6,3
Tekrar tercih etme yönündeki düşüncesi	Evet	390	47,1
	Hayır	438	52,9
Bölümü tercihinden pişmanlık	Evet	245	29,6
	Hayır	583	70,4
Turizm sektöründe çalışma isteği	Evet	447	54,0
	Hayır	102	12,3
	Mecbur kalırsam	279	33,7

Tablo 2'ye göre öğrencilerin turizm bölümünü tercih etme sebeplerinde göze çarpan gerekçe, başka bölüm kazanamamadır. Öğrencilerin %41,2'si başka bölüm kazanamadığından, %5,3'ü ise yakın çevresinin istediği için tercih ettiğini dile getirmektedir. Turizm eğitimi alma isteğinde olanların oranı %21,6 iken, turizm sektöründe çalışma isteğinden dolayı tercih edenlerin oranı %25,6'dır. Diğer (akademik kariyer, merak vs...) sebeplerle tercih edenlerin oranı %6,3'tür. Burada dikkate edilmesi gereken nokta, turizmde çalışma ve eğitim alma isteğinde olan öğrencilerin oranının %50'nin altında kalmasıdır.

Öğrencilerin tekrar sınava girdiklerini varsaydığında turizm bölümünü tercih etme eğilimlerini belirlemeye yönelik soruya %47,1'i evet, %52,9'u ise hayır cevabını vermiştir. Bu oran turizm bölümünü tercih etme sebebi ile paralellik göstermektedir. Bu bulgu, örneklem grubunun yarısından fazlasının mecburen ya da istemeden turizm ile ilgili bölümlere devam ettiğini düşündürmektedir.

Turizm tercihinden pişman mısınız sorusuna öğrencilerin yaklaşık %30'u evet, %70'i ise hayır cevabı vermiştir. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışmak isteyip istemedikleri yönündeki soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, %12'sinin hayır, %33,7'sinin ise "mecbur kalırsam" cevabını vermiş oldukları görülmektedir. Mecburiyet ve çalışmama isteği birlikte ele alındığında, toplamda öğrencilerin %45,7'sinin sektörde çalışmak istemediklerini değerlendirmek mümkündür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri turizm eğitimi almaktan pişmanlıkları, tekrar turizm eğitimi alma istekleri ve sektörde çalışma eğilimleri arasındaki ilişkileri belirleyebilmek için Ki-Kare testi uygulanmıştır. Buna göre, öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları ve aile gelir durumları ile turizm eğitimi almaktan pişmanlıkları, tekrar turizm eğitimi alma istekleri ve sektörde çalışma eğilimleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmamıştır ($p>0,05$). Buna karşın, öğrencilerin sektörde çalışma eğilimleri ile mezun olunan lise türü, öğrenim gördükleri bölümler ve sınıfları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Öğrencilerin tercihlerinden pişmanlıkları ve tekrar tercih etme eğilimleri ile bölümleri ve sınıfları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<0,05$). İzleyen tablolarda sırasıyla turizm ile ilgili bölümleri tekrar tercih etme istekleri, pişmanlıkları ve sektörde çalışma isteklerine yönelik anlamlı ilişkilerin görülebileceği Ki-Kare testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların öğrenim gördükleri bölümler ile bölümlerini tekrar tercih etme istekleri arasındaki ilişkiler

Bölüm		Tekrar tercih eğilimi		$\chi^2(p)$
		Evet	Hayır	
Turizm İşlt./Konaklama	f	298	346	9,023 (0,011*)
	%	46,3	53,7	
Turizm Rehb./Seyahat	f	46	65	
	%	41,4	58,6	
Gastronomi/Yiyecek-İçecek	f	46	27	
	%	63,0	37,0	
TOPLAM	f	390	438	
	%	47,1	52,9	

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümler ile tekrar sınava girmiş olsalar aynı bölümü tercih etme istekleri arasındaki ilişkiye yönelik uygulanan Ki-Kare testi sonuçlarına göre anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2=9,023$; $p<0,05$). Tablo 3'e göre, turizm/konaklama işletmeciliği bölümü öğrencilerinin %46,3'ü, turizm rehberliği/sev. işlt. ve turizm rehberliği öğrencilerinin %41,4'ü, gastronomi/yiyecek içecek bölümü öğrencilerinin ise %63'ü tekrar sınava girseler aynı bölümü tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Buna göre, gastronomi/yiyecek içecek bölümü öğrencilerinin diğer bölümlerdeki öğrencilere göre bölümlerini tekrar tercih etme eğilimlerinin daha yüksek olduğunu ifade etmek mümkündür.

Tablo 4: Katılımcıların sınıfları ile öğrenim gördükleri bölümlerini tekrar tercih etme istekleri arasındaki ilişkiler

Sınıf		Tekrar tercih etme eğilimi		$\chi^2(p)$
		Evet	Hayır	
Birinci Sınıf	f	175	138	16,569 (0,001*)
	%	55,9	44,1	
İkinci Sınıf	f	90	122	
	%	42,5	57,5	
Üçüncü Sınıf	f	60	95	
	%	38,7	61,3	
Dördüncü Sınıf	f	65	83	
	%	43,9	56,1	
TOPLAM	f	390	438	
	%	47,1	52,9	

Bölüm ayırt edilmeksizin öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile tekrar sınava girmiş olsalar aynı bölümü tercih etme istekleri arasındaki ilişkiye yönelik uygulanan Ki-Kare testi sonuçları da anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermektedir ($\chi^2=16,569$; $p<0,05$). Birinci sınıf öğrencilerinin %55,9'u, ikinci sınıf öğrencilerinin 42,5'i, üçüncü sınıf öğrencilerinin %38,7 si ve dördüncü sınıf öğrencilerinin %43,9'u tekrar sınava girseler aynı bölümü tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Bu durum, birinci sınıftan sonra öğrencilerin turizm ile ilgili bölümleri tekrar tercih etme eğilimlerinin azaldığını göstermektedir.

Tablo 5: Katılımcıların bölümleri ile öğrenim gördükleri bölümleri tercihlerinden duydukları pişmanlıkları arasındaki ilişkiler

Bölüm		Pişman mısınız?		$\chi^2(p)$
		Evet	Hayır	
Turizm İslt./Konaklama	f	188	456	6,538 (0,038*)
	%	29,2	70,8	
Turizm Rehberl./Seyahat	f	42	69	
	%	37,8	62,2	
Gastronomi/Yiyecek-İçecek	f	15	58	
	%	20,5	79,5	
TOPLAM	f	245	583	
	%	29,6	70,4	

Öğrencilerin bölümlerine göre, bölüm tercihlerinden duydukları pişmanlıkları arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik olarak gerçekleştirilen Ki-Kare testi sonuçları, anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir ($\chi^2=6,538$; $p<0,05$). Turizm/konaklama işletmeciliği bölümü öğrencilerinin %29,2'si, turizm rehberliği/se. ışlt. ve turizm rehberliği öğrencilerinin %37,8'i; gastronomi/yiyecek içecek bölümü öğrencilerinin ise %20,5'i öğrenim gördükleri bölümü tercih ettiklerinden pişmanlık duyduklarını belirtmişlerdir. Söz konusu bulgular incelendiğinde, tercihlerinden en az pişman olan grubun gastronomi/yiyecek içecek bölümü öğrencilerinden oluştuğunu ifade etmek yerinde olacaktır.

Tablo 6: Katılımcıların sınıfları ile öğrenim gördükleri bölümleri tercihlerinden duydukları pişmanlıkları arasındaki ilişkiler

Sınıf		Pişmanlık		$\chi^2(p)$
		Evet	Hayır	
Birinci Sınıf	f	66	247	21,118 (0,000*)
	%	21,1	78,9	
İkinci Sınıf	f	64	148	
	%	30,2	69,8	
Üçüncü Sınıf	f	58	97	
	%	37,4	62,6	
Dördüncü Sınıf	f	57	91	
	%	38,5	61,5	
TOPLAM	f	245	583	
	%	29,6	70,4	

Öğrenim görülen sınıfa göre öğrencilerin bölüm tercihlerinden pişmanlık durumları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir ($\chi^2=21,118$; $p<0,001$). Buna göre, öğrencilerin görülen bölüm tercihinden duyulan pişmanlık, mezuniyete yaklaştıkça artmaktadır. Birinci sınıf öğrencilerinin %21,'i, ikinci sınıf öğrencilerinin %30,'2'si, üçüncü sınıf öğrencilerinin %37,4'ü ve son sınıf öğrencilerinin %38,5'i öğrenim gördükleri bölümden pişman olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 7: Katılımcıların mezun oldukları lise türü ile sektörde çalışmaya ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiler

Mezun Olunan Lise Türü		Sektörde Çalışma Eğilimi			$\chi^2(p)$
		Çalışacağım	Çalışmayacağım	Mecbur kalırsam çalışacağım	
Genel Lise	f	284	42	149	20,575 (0,000*)
	%	59,8	8,8	31,4	
Turizm Meslek Lisesi	f	83	33	63	
	%	46,4	18,4	35,2	
Diğer Meslek Lisesi	f	80	27	67	
	%	46,0	15,5	35,5	
TOPLAM	f	447	102	279	
	%	54,0	12,3	33,7	

Mezun olunan lise türü ile sektörde çalışma eğilimi arasındaki ilişkiye yönelik uygulanan Ki-Kare testi sonuçlarına göre, öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile sektörde çalışma eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2=20,575$; $p<0,01$). Dağılım incelendiğinde, genel liselerden mezun olanların %59,8'i sektörde çalışacağını belirtirken, turizm meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin %46,4'ü, diğer meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin %46,0'ı sektörde çalışacağını ifade etmişlerdir. Buna paralel olarak, sektörde çalışmayı düşünmeyen ve mecbur kalırsa çalışacağını düşünen turizm meslek lisesi ve diğer meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin oranının, genel liselerden mezun olanların oranından yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, sektörde çalışmayı düşünmeyen turizm meslek lisesi mezunlarının oranı %18,4 iken, bu oran diğer meslek liselerinden mezun olanlar için %15,5'tir.

Tablo 8: Katılımcıların öğrenim gördükleri bölümleri ile sektörde çalışmaya ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiler

Mezun Olunan Lise Türü		Sektörde Çalışma Eğilimi			$\chi^2(p)$
		Çalışacağım	Çalışmayacağım	Mecbur kalırsam çalışacağım	
Turizm	f	334	75	235	10,904 (0,028*)
İşlt./Konaklama	%	51,9	11,6	36,5	
Turizm Rehberl./Seyahat	f	68	18	25	
	%	61,3	16,2	22,5	
Gastronomi/Yiyecek- İçecek	f	45	9	19	
	%	61,6	12,3	26,0	
TOPLAM	f	447	102	279	
	%	54,0	12,3	33,7	

Tablo 8'de de görüldüğü gibi, öğrencilerin bölümlerine ile sektörde çalışmaya ilişkin görüşleri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir ($\chi^2=10,904$; $p<0,05$). Turizm/konaklama işletmeciliği bölümü öğrencilerinin %51,9'u, turizm rehberliği/se. işlt. ve turizm rehberliği öğrencilerinin %61,3'ü ve gastronomi/yiyecek içecek bölümü öğrencilerinin %61,6'sı turizm sektöründe çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Turizm/konaklama işletmeciliği bölümü öğrencileri, diğer bölümlerdeki öğrencilerden daha ağırlıklı olarak mecbur kalırlarsa sektörde çalışacaklarını belirtmişlerdir. Sektörde çalışmak istemeyenlerin oranı ise Turizm/konaklama işletmeciliği bölümünde %11,6, turizm rehberliği/se. işlt. ve turizm rehberliği bölümünde %16,2 ve gastronomi/yiyecek içecek bölümünde ise %12,3'tür. Analiz sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde sektörde çalışma isteğinin en düşük olduğu bölümün Turizm/konaklama işletmeciliği bölümü olduğunu ifade etmek mümkündür.

Tablo 9: Katılımcıların sınıfları ile sektörde çalışmaya ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiler

Sınıf		Sektörde Çalışma Eğilimi			$\chi^2(p)$
		Çalışacağım	Çalışmayacağım	Mecbur kalırsam çalışacağım	
Birinci Sınıf	f	213	24	76	47,456 (0,000*)
	%	68,1	7,7	24,3	
İkinci Sınıf	f	102	37	73	
	%	48,1	17,5	34,4	
Üçüncü Sınıf	f	63	25	67	
	%	40,6	16,1	43,2	
Dördüncü Sınıf	f	69	16	63	
	%	46,6	10,8	42,6	
TOPLAM	f	447	102	279	
	%	54,0	12,3	33,7	

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile sektörde çalışmaya ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo-9'da görülmektedir ($\chi^2=47,456$; $p<0,001$). Birinci sınıf öğrencilerinin %68,1'i, ikinci sınıf öğrencilerinin %48,1'i, üçüncü sınıf öğrencilerinin %40,6'sı ve son sınıf öğrencilerinin %46,6'sı turizm sektöründe çalışacaklarını ifade etmiştir. "Mecbur kalırsam çalışacağım" şeklinde cevap verenleri oranı ise sırasıyla dördüncü sınıflarda %42,6, üçüncü sınıflarda %43,2, ikinci sınıflarda %34,4 ve birinci sınıflarda %24,3'tür. Diğer taraftan, sektörde çalışmayı düşünmeyen son birinci öğrencilerinin oranı %7,7 iken, bu oran ikinci sınıfta %17,5, üçüncü sınıfta %16,1 ve son sınıfta %10,8'dir. Ortaya çıkan bu durum, öğrencilerin sınıfları ilerledikçe turizm sektöründe çalışma isteklerinin azaldığını, bir anlamda mecbur kalarak çalışmaya yöneldiklerini göstermektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin bölümlerini tercih gerekçelerinin ve turizm sektöründe devam etmeye yönelik yaklaşımlarının ortaya konulmaya çalışıldığı bu araştırmada mevcut duruma yönelik ulaşılan sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

- Turizm öğrencilerinin büyük bir kısmı istemeden turizm ile ilgili bölümleri tercih etmektedir.
- Turizm öğrencilerinin büyük bir kısmı mecbur kalmadıkları sürece turizm sektöründe çalışmak istememektedir.
- Turizm/Konaklama işletmeciliği bölümü öğrencilerinin bölümlerini tercih ettiklerinden duydukları pişmanlık daha yüksektir.
- Turizm/Konaklama işletmeciliği bölümü öğrencilerinin tekrar sınava girseler aynı bölümü tercih etmeye yönelik görüşleri diğer bölümlere göre daha olumsuzdur.
- Turizm öğrencilerinin sınıfları ilerledikçe sektörde çalışma eğilimi azalmakta veya mecburiyete dönüşmektedir. Bölüm tercihlerindeki pişmanlık düzeyi ise ilk sınıfta daha azdır.
- Turizm/Konaklama işletmeciliği bölümü öğrencilerinin sektörde kalmaya ilişkin yaklaşımları diğer bölümlere göre daha olumsuzdur. Genel lise mezunlarının sektörde çalışma eğilimleri turizm meslek lisesi mezunlarına göre daha yüksektir. Öğrencilerin sektörde çalışma eğilimleri birinci sınıftan sonra düşmektedir.

Birçok araştırmada turizm sektöründe yaşanan sorunlardan dolayı turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışmak istemedikleri üzerinde durulmaktadır. Bu araştırmadaki bulgular daha önce yapılan araştırma sonuçlarını da desteklemektedir (Birdir, 2012; Unur vd., 2004; Öztürk ve Pelit, 2008). Bu sonuçlar birçok soruyu sormayı gerekli kılmaktadır. Sektöre ilişkin sorunlar eğitim alırken mi fark edilmektedir? Bölüm tercihi yapılırken mesleklere ilişkin yeterli bilgi edinilmekte midir? Bu sorular daha da artırılarak farklı bir pencere açılmalıdır. Özellikle bu araştırmada öğrencilerin tercih sebepleri arasında başka bölüm kazanamama hususu üzerinde durulmalıdır. Turizm bölümleri, yeni okulların ve kontenjanların artması ile birlikte hiçbir bölüm kazanamayan öğrencilerin tercih ettikleri bölümler haline dönüşmeye başlamıştır. Bu husus turizm eğitimi veren kurumların ve mesleğin saygınlığına da zarar verebilecek boyutlara yönelmektedir. Hangi hukuk fakültesi, tıp fakültesi, mühendislik fakültesi öğrencisi istemeden bu fakülteleri tercih etmektedir? Özellikle turizm eğitiminin sorunlarından önce, mevcut durumda bu husus üzerinde durmak elzemdir.

Araştırmada üzerinde durulması gereken başka bir sonuç ise öğrencilerin tercihlerinden pişmanlıkları ve sektörde çalışma eğilimi konusundadır. Garip bir şekilde turizm lisesi mezunlarının genel lise mezunlarına göre sektörde çalışma eğilimlerin daha az olduğuna yönelik bir sonuç çıkmıştır. Buna paralel olarak sınıflar ilerledikçe sektörde çalışma eğilimi azalmaktadır. Bu sonuçlar turizm sektöründe en azından staj yaparak tecrübe kazanan öğrencilerin sektörden soğuduğuna işaret etmektedir. Buna göre, daha önce de ifade edildiği üzere, sektörün çalışma yaşamına ilişkin sorunları (Aksu ve Köksal, 2005; Güzel, 2006; Jiang ve Tribe, 2009; Kokko ve Guerrier, 1994; Kozak, 2009; Kozak ve Kızıllırmak, 2001; Kuşluyan ve Kuşluyan, 2000; Pelit ve Güçer, 2006; Tüylüoğlu, 2003; Roney ve Öztin, 2007; Üngüren, 2007, Üngüren ve Ehtiyar, 2008; Üzümcü vd., 2015) çözülmeden lisans düzeyinde verilen eğitimin kalitesi ne kadar yüksek olursa olsun eğitilmiş personelin sektörde kalma eğiliminin düşeceğini vurgulamak gerekir.

Turizm fakültelerinin ve fakültelerdeki kontenjan sayısının artması gün geçtikçe tehlikeli bir hal almaktadır. Turizm eğitime ilişkin sorunların çözilememesinin yanında ters orantılı bir şekilde fakülte ve bölüm sayısının artması ilerleyen dönemler için en büyük sorunu oluşturmaktadır. Bu araştırma sonuçlarında da görüleceği üzere özellikle Konaklama/Turizm İşletmeciliği bölümünü öğrencilerinde önemli ölçüde eğitime ve sektörde çalışmaya motivasyon sorunu yaşanmaktadır. Kontenjan artışları istemeden yapılan bölüm tercihlerini beraberinde getirerek bu sorunu derinleştirmektedir. Fakültelerin bölgelere göre dağılımları dikkate alınmalı, özellikle 2016, 2017 ve 2018 yıllarına ilişkin ÖSYM yerleştirme sonuçları yerleşme puan türleri ile birlikte değerlendirilerek çözüm başlatılmalıdır.

Sektörün ve kontenjan sorunlarının yanı sıra mecburen-istemeden yapılan tercihler turizm eğitiminin niteliğini de önemli ölçüde etkilemektedir. Meslek seçimini ve kariyer planlamasını en çok etkileyen faktörden biri kişilik özelliklerdir (Pelit ve Öztürk, 2010). Hiçbir bölümü kazanamayan öğrencilerin turizm ile ilgili bölümleri tercih etmesi, gelecekteki meslek seçimi ile ilgili birçok faktörün dikkate alınmadığını göstermektedir. Bu husus hem fakülte ve kontenjan artışıyla hem de tercih sürecindeki karar değişkenleri ile birlikte değerlendirildiğinde hatalar sarmalını oluşturmaktadır.

Bu araştırmada lisans düzeyinde turizm  ğrencilerinin turizm ile ilgili bölümleri tercih sebepleri ve turizm mesleğinde devam etmeye yönelik görüşleri ortaya konulmuştur. Bundan sonraki araştırmalarda, turizm eēitiminin saygınlığını arttırmaya ve turizm eēitimi almaya yönelik motivasyonu yüksek bireylerin turizm fakültelerine yerleşmesini sağlamaya yönelik fikirlerin üzerinde çalışılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksu, A. ve Köksal, C.D. (2005). Perceptions and Attitudes of Tourism Students in Turkey. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 17(5), 436-447.
- Altıntaş, A. ve şahin, F.K. (2007). Reşit Saffet Atabinen (1884-1965) ve Türk Turizmine Katkıları. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 26(42), 9-36.
- Birdir, K. (2002). *Turizm ve Otel iřletmeciliēi Eēitimi Alan Lisans  ğrencilerinin Turizm Endüstrisinde  alışmayı Tercih Etmemelerinin Temel Nedenleri: Bir Nominal Grup Tekniēi Araştırması*. Ankara: Turizm Eēitimi Konferans-Workshop Bildiri Kitabı, 495-504.
- Blomme R, Van Rheede A. ve Tromp D. (2009). The Hospitality Industry: An Attractive Employer? An Exploration of Students' and Industry Workers' Perceptions of Hospitality as a Career Field. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 21(2), 6-14
- Gülcan, B.,  zekici, Y.K. ve Eren, A. (2017). *Türkiye Turizm Yükseköğretiminde Yeni Bir Model Olarak Kurulan Turizm Fakültelerinin Analizi*. III. Turizm şurası Bildiriler Kitabı, Cilt:2, 278-296.
- Güzel, N.G. (2006). *Yükseköğretimde Turizm Eēitimi ve Hizmet Kalitesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eēitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Jiang, B. ve Tribe, J. (2009). 'Tourism Jobs-Short Lived Professions': Student Attitudes Towards Tourism Careers in China. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 8(1), 4-19.
- Keleş, Y. (2018). *Turizm Fakültelerine Yerleşen  ğrencilerin  niversite Sınavlarındaki Başarı Durumunun Deēerlendirilmesi*. Afyonkarahisar: 19. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 772-782.
- Keleş, Y. Gültekin, Y. ve Pelit, E. (2017). *Türkiye'de Lisans Düzeyinde Turizm Eēitiminin  rg tlenmesine İlişkin Sorunlar ve Turizm İřletmeciliēi Eēitiminin Durumu*. III. Turizm şurası Bildiriler Kitabı, Cilt:2, 298-307
- Keleş, Y. ve Keleş, M. . (2017). Turizm  ğrencilerinin Kişilik  zellikleri: Türkiye'de Lisans Düzeyinde Turizm Eēitimine Yönelik Bir Deēerlendirme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 62, Winter I, 417-428.
- .Kokko, J. ve Guerrier, Y. (1994). Overeducation, Underemployment and Job Satisfaction: A Study of Finnish Hotel Receptionists. *International Journal of Hospitality Management*, 13(4), 375-386.
- Kozak, M.A. (2009). Akademik Turizm Eēitimi  zerine Bir Durum Analizi. *Muēla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 1-20.

- Kozak M. ve Kızılırmak, İ. (2001). Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 9-16.
- Kuşluvan, S. ve Kuşluvan, Z. (2000). Perceptions And Attitudes Of Undergraduate Tourism Students Towards Working in The Tourism Industry in Turkey. *Tourism Management*, 21(3), 251-269.
- Olalı, H. (1963). *Turizm Teorisi ve Politikası*. İzmir: Endüstri Matbaacılık ve Ticaret.
- Öztürk, Y. ve Pelit, E. (2008). *Turizm Alanında İşletmecilik ve Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Tercihleri Üzerine Bir Araştırma*. Balıkesir: III. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 353-360.
- Pelit, E., Demirdağ, Ş.A., Gökçe, Y. ve Kılıç, İ. (2016). *Turizm Öğrencilerinin Sektöre Yönelik Tutumlarının Kariyer Yapma İsteklerine Etkisi: Staj Yapan Öğrenciler Örneği*. 3rd International Congress on Social Sciences, China to Adriatic Congress Book, 265-284.
- Pelit, E. ve Güçer, E. (2006). Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 139-164.
- Pelit, E. ve Öztürk, Y. (2010). Kariyer Tercihinde Kişisel Değişkenlerin Rolü: Turizm ve Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(17), 207-234.
- Roney, S.A. ve Öztin P. (2007). Career Perceptions of Undergraduate Tourism Students: A Case Study in Turkey. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education* 6(1), 4 -17.
- Tüylüoğlu, T. (2003). *Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Unur, K., Duman, T. ve Tepeci, M. (2004). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Sektörde Kariyer Yapmaya Nasıl Bakıyor?* Balıkesir: 1. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 390-414.
- Ural, A. Ve Pelit, E. (2002). *Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumlarının Örgütleniş Biçimleri*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2, 218-228.
- Üngüren, E. (2007). *Lise ve Üniversitelerde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk ve Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Antalya’da Bir Uygulama*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Üngüren E. ve Ehtiyar, R. (2008). Geleceğin Turizmcilerinin Umutsuzluk Tipolojilerinin Belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 201-219.
- Üzümcü, T.P., Alyakut, Ö. ve Günsel, A. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin, Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açıkları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 179-199.

Walsh K., ve Taylor, M.S. (2007). Developing In-House Careers and Retaining Management Talent. *Cornell Hotel & Restaurant Administration Quarterly*, 48(2), 163-182.

YÖK Atlas (2018). Yükseköğretim Program Atlası. <https://yokatlas.yok.gov.tr/> Erişim tarihi: 30.10.2018.

Why Tourism Education? A Research on Undergraduate Tourism Students

Yasin KELEŞ

Ondokuz Mayıs University, Faculty of Tourism, Samsun/Turkey

Extensive Summary

Introduction

The number of universities and departments providing tourism education at undergraduate level is gradually increasing. However, there is also a significant increase in university quotas. Although the spread of higher education institutions providing tourism education at the undergraduate level is perceived as positive in terms of educating the educated individuals in the tourism sector, the unplanned and rapid increase process, which started with the faculties, brought along important problems in many respects. The recently established faculties have become difficult to employ sufficient number of faculty members; therefore, students could not be recruited, and in some faculties, non-specialist faculty members were employed and problems were increasingly reflected in the quality of tourism education. In addition, the quotas of tourism education at the undergraduate level have increased every year, and especially starting from 2017, the quota occupancy rates have started to decline in the tourism management departments. When the success rate of the university exam is investigated, there is also a significant decrease in the number of university students who have settled in tourism related departments. It is necessary to acknowledge that individuals also make a choice for their career life in university preferences. However, this general acceptance has become questionable whether it is valid for tourism field or not. In this respect, it is necessary to examine the reasons of preference of the students who settle in the tourism departments, their motivations towards the tourism sector and their perspectives to their careers. In this study, it has been tried to determine the tendencies of the tourism departments of the students who have received tourism education at the undergraduate level and the tendencies to work in the tourism sector and to propose solutions for the current situation.

Ongoing Problems in Tourism Education

The main problem that arises in the researches made for tourism education and tourism students is that the students who take tourism education are directed to other areas. The problems that trigger this problem or remove students from the tourism profession can be expressed as follows (Aksu and Köksal, 2005; Güzel, 2006; Jiang and Tribe, 2009, Kokko and Guerrier, 1994; Kozak, 2009; Kozak and Kızılırmak, 2001; Kuşluvan and Kuşluvan, 2000; Pelit and Güçer, 2006; Tüylüoğlu, 2003; Roney and Öztin, 2007; Üngüren, 2007, Üngüren and Ehtiyar, 2008; Üzümcü et al., 2015):

- ✓ Employment problem due to the seasonal nature of the tourism sector,
- ✓ Low wage and working conditions,

- ✓ Low perception of the social status of the tourism profession,
- ✓ Lack of job descriptions, occupational standards and regulatory regulation,
- ✓ Adverse effects during the internship period,
- ✓ Section preferences made unintentionally.

As can be seen from the results of the related studies, the reasons that have removed students from the tourism sector have been going on for many years and have not been resolved. Nevertheless, the increase in tourism departments and quotas continues. This point indicates that there is a lack of planning in tourism education or mistakes in planning. With the increase of the number of tourism faculties without increasing the existing problems, the quota problem will bring along other problems. As the quota increases, the scores of the tourism departments are decreasing each year and it is observed that the students who are only aiming to settle in the university / who cannot settle in any place are preferred as the last resort. This situation also damages the dignity of tourism education at the undergraduate level. Being able to produce solutions to the problems of tourism education also depends on students by preferring this departments fondly and willingly. If this point is not taken into consideration, problems will reach bigger dimensions in the following periods. The aim of this study is to determine the preference reasons of the students who have received tourism education at the undergraduate level and the perspectives to work in the tourism sector. For this aim, the following questions were sought:

- ✓ Why did students prefer tourism departments?
- ✓ What is the tendency of the students to prefer the tourism department if they were preferred any university department again?
- ✓ Do students regret their preferences?
- ✓ Do the students want to work in the tourism sector after their graduation?
- ✓ Is there a significant relationship between the demographic characteristics and preferences of the students?
- ✓ Is there a significant relationship between the demographic characteristics of the students and their willingness to prefer the tourism departments again if they take the exam again?
- ✓ Is there a significant relationship between the demographic characteristics of the students and the tendencies of working in the tourism sector?

Methodology

This study is a practical study and has a descriptive character. The study population consists of the tourism students at the undergraduate level in tourism education in Turkey. A total of 828 surveys of tourism students were evaluated which collected by eight different universities at different geographic areas (Universities of Afyon Kocatepe (Afyonkarahisar), Gazi (Ankara), Giresun, Gümüşhane, İstanbul, Karabük, Ondokuz Mayıs (Samsun) and Pamukkale (Denizli)) by using the suitable / accidental sampling method.

The questionnaire consists of descriptive questions (multiple choice or open-ended) about the demographic characteristics of the students (gender, class, department, family income status and the type of high school graduated), the reasons for preferring the tourism department, their preferences ranks, their repetition and regret status, and their willingness to work in tourism sector. Data were determined and defined as percentage, frequency, arithmetic mean, standard deviation and relations with the chi square test by using statistical package program.

Findings

It is seen that 41.2% of the students have not gained any other department, and 5.3% of them prefer tourism departments because his/her acquaintances want. While the rate of students who want to receive tourism education is 21.6%, the rate of students who prefer to work in the tourism sector is 25.6%. The rate of students who prefer other (academic career, curiosity etc.) is 6.3%. The point to be considered is that the proportion of students who want to study and work in tourism is less than 50%.

When the students assumed that they were going to take the exam again, 47,1% of students answered “yes”, 52,9% answered “no” to the question about tendency to prefer the tourism department. This ratio is in parallel with the reason for preferring tourism department. This finding suggests that more than half of the sample group continues reluctantly or compulsory to tourism departments.

About 30% of the students answered "yes" to the question of whether you regret the preference of tourism, and 70% of them answered "no". When asked whether they would like to work in the tourism sector or not, 12% of the participants said "no", 33.7% said "if I have to" and 45.7% of the participants of total did not want to work in the tourism sector.

According to the chi-square test results, there were no significant relationships between the gender, age and family income status of the students who participated in the study with their regrets to receive tourism education, and the tendencies to get tourism education again and the tendency to work in the tourism sector ($p > 0.05$). On the other hand, significant relationships were found between the students' tendency to work in the tourism sector and the type of high school graduated, the departments and classes they studied. Significant relationships were found between the students' regrets and their tendency to re-preference again with their departments and classes ($p < 0.05$).

The students of the gastronomy / food and beverage department tend to prefer the sections of the courses according to the students in other departments. When the tendency of the students to prefer again according to their classes is examined, it is seen that the tendencies to prefer tourism departments after the first-year decrease.

The students of the gastronomy / food and beverage department of the group who have the least regrets on preference. Regrets about the prefer of students in the department are increasing as they approach graduation.

The most intense group in the tourism sector is composed of students graduated from general high schools. It is possible to state that the department with the lowest desire to work in the tourism sector is tourism / hospitality management department. As the students' classes progress, their willingness to work in the tourism sector decreases and they tend to work in a sense.

Conclusion and Suggestions

In many studies, it is emphasized that the students who take tourism education due to the problems in tourism sector do not want to work in the sector. The findings of this study also support the results of previous research (Birdir, 2012; Unur et al., 2004; Öztürk and Pelit, 2008). These results make it necessary to ask many questions. Are problems related to the sector recognized while getting education? Is the knowledge of professions obtained enough when preferring the department? These questions should be further increased and a different window should be opened. Especially in this study, it should be emphasized that the students cannot gain any other department among the reasons of preference. With the increase of new schools and quotas, the tourism departments have started to turn into the preferred sections of the students who have not gained any department. This point leads to dimensions that can cause harm to the reputation of the tourism education institutions and the tourism profession. Which law faculty, medical faculty, engineering faculty students prefers these faculties unintentionally? Especially before the problems of tourism education, it is important to focus on this issue.

Another result of the study is the regrets about the preferences of the students and the tendency to work in the tourism sector. Strangely, there is a conclusion that the graduates of the tourism high school have less tendency to work in the tourism sector than the general high school graduates. In parallel, the tendency to work in the tourism sector decreases as the classes progress. These results indicate that the students who have gained experience in the tourism sector by at least an internship have cooled down from the tourism sector. Accordingly, as stated earlier, it should be emphasized that, although the quality of education at the undergraduate level is high, the tendency of educated personnel to remain in the sector will be reduced without solving the problems related to the working life of the sector (Aksu and Köksal, 2005; Güzel, 2006; Jiang and Tribe, 2009, Kokko and Guerrier, 1994; Kozak, 2009; Kozak and Kızılırmak, 2001; Kuşluvan, 2000; Pelit and Güçer, 2006; Tüylüoğlu, 2003; Roney and Öztin, 2007; Üngüren, 2007, Üngüren and Ehtiyar, 2008; Üzümcü et al., 2015).

Increasing number of tourism faculties and the quotas in these faculties is becoming increasingly dangerous. As the problems related to tourism education cannot be solved, the number of faculties and departments increase inversely lead to create the biggest problem for the future. As can be seen in the results of this study, there is a motivation problem especially for the students in the hospitality / tourism management department to have a significant level of education and to work in the tourism sector. The quota increases deepen this problem by introducing undesirable section preferences. The distribution of faculties by region should be taken into consideration, especially the results of the ÖSYM (Measuring, Selection and Placement Center-Turkey) placement in 2017 should be evaluated and a solution should be initiated.